

5. Elektronický prodej

Obliba elektronického obchodování v Česku rok od roku roste. Během roku 2019 uskutečnilo elektronický prodej více než 30 % firem a tyto prodeje tvořily 30 % veškerých podnikových tržeb v tomto roce. Za posledních 10 let se podíl firem elektronicky prodávajících stejně tak jako podíl elektronických prodejů na celkových tržbách firem zvýšil přibližně 1,5 krát. Firmy v ČR prodávají častěji přes webové stránky či mobilní aplikace než pomocí elektronické výměny dat (EDI), nicméně tržby firem získané elektronickou výměnou dat jsou dlouhodobě vyšší. V roce 2019 byly vyšší bezmála třikrát.

Pozn.: otázky v této kapitole se vztahují k roku předcházejícímu šetření, tj. zde konkrétně k roku 2019

Hlavní zjištění

- V roce 2019 **prodávalo elektronicky** své zboží a/nebo služby více než 30 % firem. **Tržby z elektronických prodejů** na celkových tržbách podniků s 10 a více zaměstnanci se ve stejném roce podílely z 30 % – v obou případech hodnota oproti situaci před 10 lety zvýšila přibližně 1,5krát. **V elektronickém prodeji dominují velké firmy.** V roce 2019 více než polovina z nich elektronicky prodávala a dvě pětiny jejich celkových tržeb (39 %) pocházely právě z elektronických prodejů.
- Podíl podniků prodávajících zboží a/nebo služby **přes webové stránky je dlouhodobě vyšší** než podíl podniků prodávajících zboží a/nebo služby pomocí elektronické výměny dat (EDI). Přes webové stránky prodávala v roce 2019 v Česku necelá čtvrtina subjektů (23 %), pomocí elektronické výměny dat 14 % firem.
- Opačná je situace týkající se podílu **tržeb** z těchto e-prodejů. Tržby z prodejů uskutečněných přes webové stránky tvořily 8 % celkových podnikových tržeb v roce 2019, zatímco **tržby získané elektronickou výměnou dat byly 2,8 krát vyšší** a tvořily 22 % celkových podnikových tržeb.
- Pro téměř **čtvrtinu firem (23 %)** činily v roce 2019 **celkové elektronické prodeje více než 10 % z jejich celkových tržeb.** Firmy, jejichž finanční hodnota elektronických prodejů tvořila více než 10 % z jejich celkových tržeb, nacházíme nejčastěji **v cestovním ruchu.** V roce 2019 to bylo 71 % cestovních agentur a kanceláří a 70 % firem poskytujících ubytování. Třetí v pořadí byl **automobilový průmysl** a výroba ostatních dopravních prostředků kde byla polovina subjektů, jejichž finanční hodnota elektronických prodejů převyšovala 10 % jejich celkových tržeb v roce 2019.
- V žebříčku podniků elektronicky prodávajících byla Česká republika za rok 2018 mezi členskými zeměmi EU **na nadprůměrném pátém místě**¹. Nad průměrem byla ČR také v elektronických prodeích uskutečněných přes webové stránky nebo mobilní aplikace (šesté místo za rok 2018). V počtu firem elektronicky prodávajících prostřednictvím elektronické výměny dat byly české firmy za rok 2018 **dokonce na čtvrté příčce**, ale rozdíl mezi třetím Dánskem a druhým Švédskem jsou prakticky zanedbatelné.
- V podílu tržeb realizovaných z e-prodejů se české firmy s deseti a více zaměstnanci za rok 2018 umístily, po Irsku a Belgii, **na třetím místě.** Pokud bychom vzali v úvahu jen **tržby získané elektronickou výměnou dat**, byly české podniky za rok 2018 dokonce **na prvním místě evropského žebříčku.**
- K prodeji prostřednictvím elektronické výměny dat přistupují především velké subjekty, v roce 2019 prodávalo zboží či služby 39 % velkých, ale pouze 12 % malých firem. Z odvětvového pohledu je e-prodej elektronickou výměnou dat **dlouhodobě nejvíce rozšířen v automobilovém průmyslu** (45 % v roce 2019). Ze zpracovatelského průmyslu jsou prodeje prostřednictvím EDI ještě poměrně časté v elektronickém průmyslu (CZ NACE 26: 24 %) nebo chemickém, farmaceutickém, gumárenském a plastovém průmyslu (CZ NACE 19-23) či v potravinářském, nápojovém a tabákovém průmyslu (CZ NACE 10-12). Z odvětví služeb je prodej pomocí EDI rozšířen často mezi cestovními agenturami a kanceláři, nebo ve velkoobchodě (prodej přes EDI v roce 2018 zde využívalo shodně 25 % subjektů).
- Jak již bylo uvedeno, podniky častěji elektronicky prodávají přes webové stránky nebo mobilní aplikace než pomocí elektronické výměny dat. Potvrzuje to i detailní pohled z hlediska převažující ekonomické činnosti. Online prodej převažuje prakticky ve všech odvětvích, především v sektoru služeb. Nejvýrazněji je to vidět např. v ubytování, stravování a pohostinství, u cestovních agentur a kanceláří, ve stavebnictví, v sekci CZ NACE J nazvané Informační a komunikační činnosti nebo v maloobchodě. Z odvětví zpracovatelského

¹ Zdrojem dat pro mezinárodní srovnání je databáze Eurostatu. Ta byla aktualizována na začátku roku 2020 a v případě elektronického obchodování se data v ní vztahují k roku 2018: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/data/comprehensive-database>

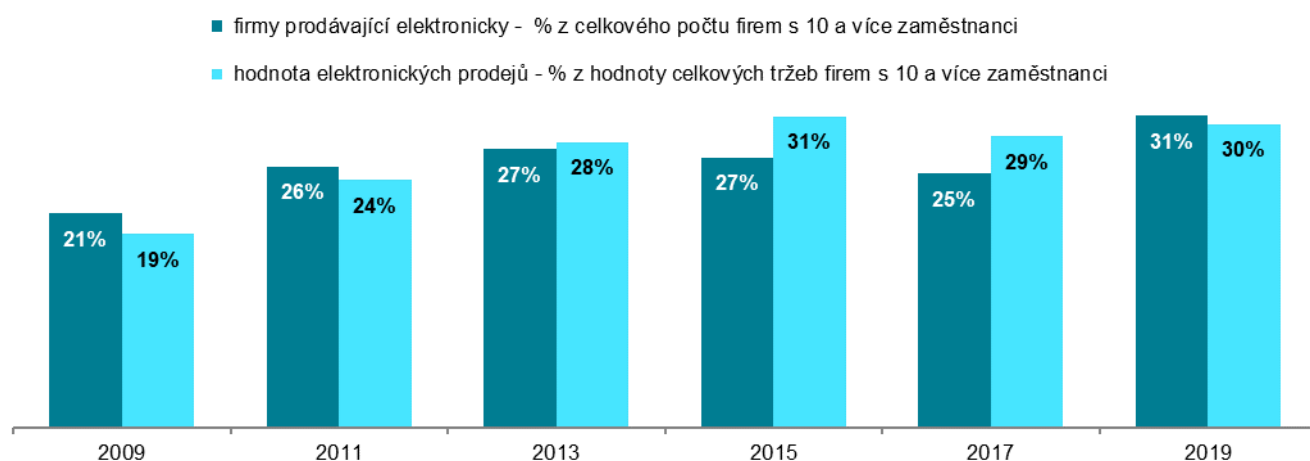
průmyslu dominují elektronické prodeje přes webové stránky nad EDI prodeji např. v textilním, oděvním či obuvnickém průmyslu (CZ NACE 13-15). Ve zpracovatelském průmyslu naopak převažuje prodej pomocí EDI, nejvýrazněji v již zmíněném automobilovém průmyslu.

- Online prodeje jsou sice více frekventované, ale tržby z nich jsou několikrát nižší než tržby podniků získané elektronickou výměnou dat. Situaci nejlépe ilustruje příklad elektronického průmyslu (CZ NACE 26), kdy v tomto odvětví prodávalo online 21 % subjektů a prostřednictvím EDI 24 % subjektů, tedy prakticky vyrovnané počty. Tržby z online prodejů však v tomto odvětví tvořily jen necelé 1 % z celkových tržeb, zatímco tržby získané elektronickou výměnou dat tvořily v roce 2019 80 % z jejich celkových tržeb.

Tab. 5.1: Firmy s 10 a více zaměstnanci v ČR elektronicky prodávající v roce 2019

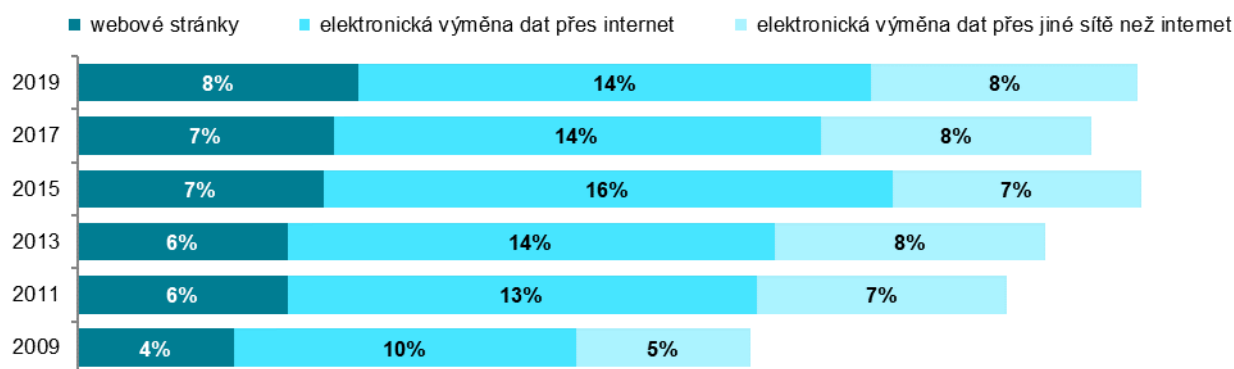
	Celkem		podle způsobu přijetí elektronických objednávek			
			přes webové stránky nebo mobilní aplikace		pomocí elektronické výměny dat	
	% všech firem 10+	% hodnoty tržeb	% všech firem 10+	% hodnoty tržeb	% všech firem 10+	% hodnoty tržeb
Firmy celkem (10+)	30,6	29,8	23,2	7,9	14,3	21,9
Velikost firmy						
10–49 zaměstnanců	28,7	13,1	22,9	6,5	12,0	6,6
50–249 zaměstnanců	34,3	22,4	23,3	7,3	19,3	15,1
250 a více zaměstnanců	51,8	39,0	28,5	8,7	38,9	30,3
Odvětví (ekonomická činnost)						
Zpracovatelský průmysl	28,5	33,7	16,4	4,9	18,0	28,8
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	24,7	43,9	20,3	4,4	14,7	39,4
Stavebnictví	17,5	6,6	9,0	1,8	12,0	4,8
Obchod a opravy motorových vozidel	41,5	25,0	36,1	9,9	16,9	15,1
Velkoobchod	52,8	28,3	43,1	12,8	24,6	15,5
Maloobchod	46,9	19,1	44,9	15,4	9,8	3,7
Doprava a skladování	17,1	29,9	11,3	8,0	9,4	21,9
Ubytování	78,0	42,9	75,2	32,9	20,7	10,0
Stravování a pohostinství	29,5	11,4	27,4	9,6	8,0	1,8
Činnosti cestovních agentur a kanceláří	75,9	66,3	73,1	58,0	25,0	8,3
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	65,6	34,7	61,5	27,6	18,1	7,1
Telekomunikační činnosti	58,1	13,5	54,8	7,4	13,8	6,1
Činnosti v oblasti IT	29,6	23,3	22,7	10,0	13,3	13,2
Činnosti v oblasti nemovitostí	11,3	5,7	9,6	3,6	3,8	2,1
Profesní, vědecké a technické činnosti	19,4	6,2	15,5	2,8	7,7	3,4
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	21,5	25,5	16,8	9,9	9,3	15,6

Graf 5.1: Elektronický prodej ve firmách s 10 a více zaměstnanci v ČR

Zdroj: Český statistický úřad, 2020

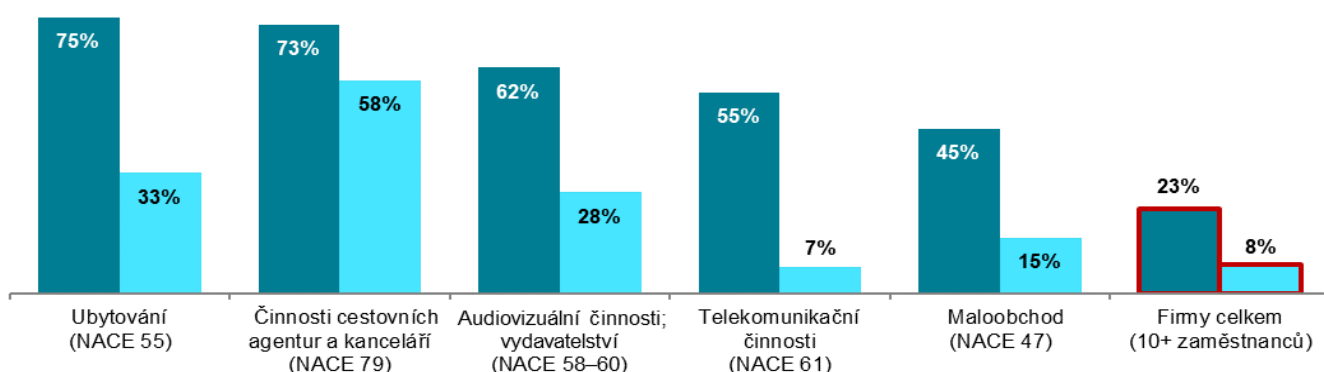
Graf 5.2: Tržby z elektronického prodeje v podnikatelském sektoru ČR podle použité počítačové sítě

podíl na celkové hodnotě tržeb firem s 10 a více zaměstnanci v daných letech

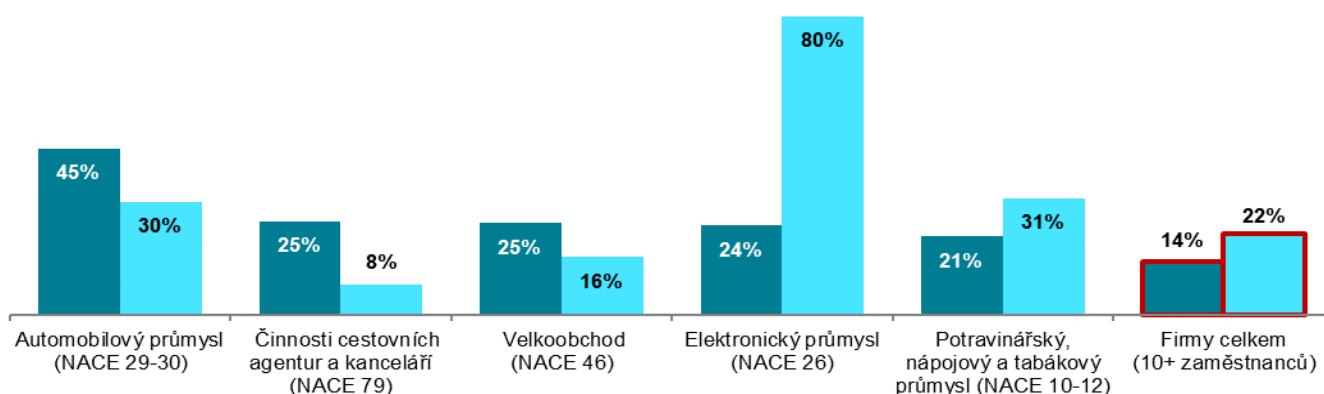
Graf 5.3: Elektronický prodej přes webové stránky nebo mobilní aplikace v roce 2019 – top 5 odvětví

- firmy prodávající přes webové stránky či mobilní aplikace - % z celkového počtu firem s 10 a více zaměstnanci
- hodnota online prodejů přes webové stránky či aplikace - % z hodnoty celkových tržeb firem s 10 a více zaměstnanci

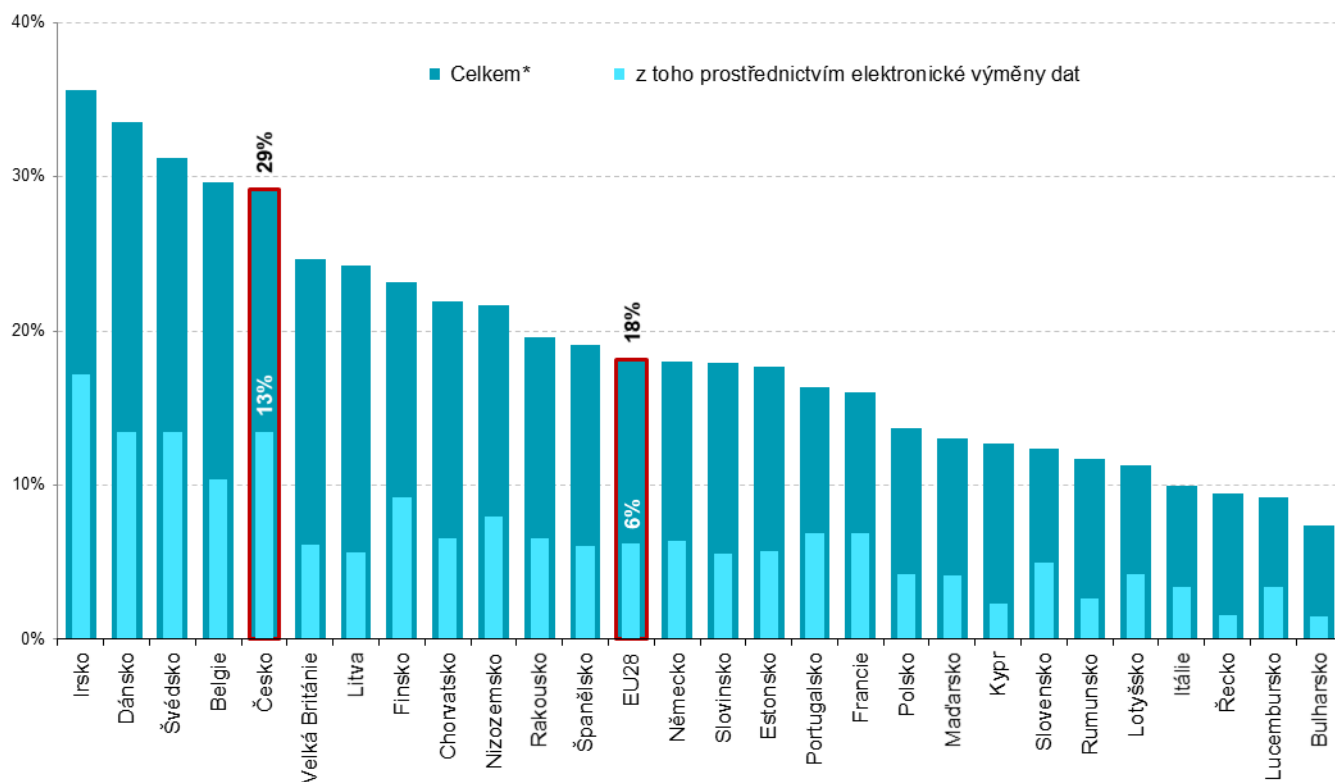
Graf 5.4: Elektronický prodej prostřednictvím elektronické výměny dat v roce 2019 – top 5 odvětví

- firmy prodávající prostřednictvím elektronické výměny dat % z celkového počtu firem s 10 a více zaměstnanci
- hodnota online prodejů prostřednictvím elektronické výměny dat - % z hodnoty celkových tržeb firem s 10 a více zaměstnanci

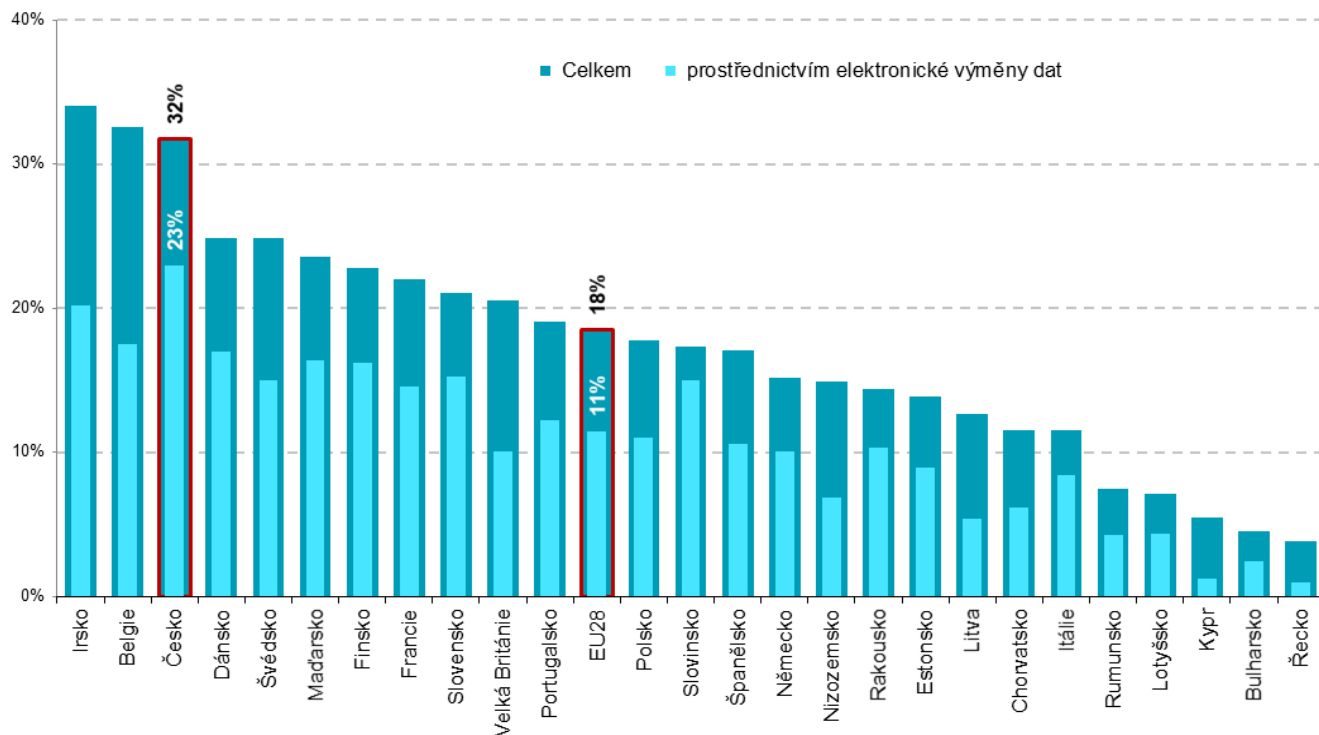
Zdroj: Český statistický úřad, 2020

Graf 5.5: Elektronický prodej firem s 10 a více zaměstnanci v zemích EU v roce 2018

* firmy dané země, které v průběhu r. 2018 uskutečnily alespoň jeden elektronický prodej prostřednictvím počítačových sítí
podíl na celkovém počtu firem s 10 a více zaměstnanci v dané zemi zdroj dat: Eurostat, leden 2020

Graf 5.6: Tržby z elektronického prodeje ve firmách s 10 a více zaměstnanci v zemích EU v roce 2018

podíl na celkové hodnotě tržeb firem s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, leden 2020